

Kärkihanke 1, Uusi peruskoulu – ohjelma: kieltenopetusta koskevan kokeilun toimeenpanoa tukeva opetushenkilöstön osaamisen kehittäminen

OHJEITA VALTIONAVUSTUKSEN HAKEMISEEN, KÄYTTÄMISEEN JA SEURANTAAN

Tässä dokumentissa annetaan ohjeita valtionavustusten hakemiseen, käyttämiseen ja seurantaan. Valtionavustuksilla rahoitetaan täydennyskoulutuksia, jotka suunnataan *Uusi peruskoulu -ohjelman Kärkihanke 1: kieltenopetusta koskevan kokeilun* hankkeissa toimivan opetushenkilöstön osaamisen kehittämiseen.

Suunnittelu

Täydennyskoulutushanke voidaan toteuttaa alueellisesti tai valtakunnallisesti. Haussa suositaan eri korkeakoulujen välistä yhteistyötä.

Hakemuksessa tulee antaa selkeä kuva hankkeesta prosessina. Hankkeen laadulliset ja määrälliset tavoitteet sekä tuotokset tulee kuvata mahdollisimman konkreettisesti.

Hakijoita kannustetaan suunnittelemaan osa täydennyskoulutuksesta toteutettavaksi verkossa, jolloin ajasta ja paikasta riippumaton koulutukseen osallistuminen on mahdollista.

Hakijoiden tulee osoittaa hakulomakkeella osaamisensa ja kokemuksensa hakutiedotteessa kuvatun henkilöstökoulutuksen alueella hakutiedotteen teema-alueista. Lomakkeella kuvataan koulutushankkeeseen sitoutuneet kouluttajat, heidän osaamisensa, osaamisalueensa ja kokemuksensa henkilöstökoulutuksesta.

Valtionavustuksella on tarkoitus rahoittaa pitkäkestoisempaa yksittäisten henkilöiden ja työyhteisöjen osaamista lisäävää täydennyskoulutusta. Pitkäkestoisuudella tarkoitetaan opintopisteytettyjä, pidemmän aikavälin koulutuskokonaisuuksia, joissa osaamista on mahdollista syventää aidosti. Irralliset, tietoiskutyypiset koulutuspäivät eivät vastaa tätä tavoitetta.

Hankkeen menot ja rahoitus eritellään hakulomakkeeseen liitettävään talousarviopohjaan (Excel), joka noudetaan hakulomakkeella annetun linkin kautta. Pohja on noudettavissa myös viraston verkkosivuilta www.oph.fi → Rahoitus → Valtionavustukset. Koulutusosioiden laajuudet määritellään joko opintopisteinä tai koulutuspäivinä sekä opiskelijamäärinä. Hakemuksen koulutuksen laajuus kirjautuu koulutettavapäivinä. Lomakkeella oleva laskentakaava ohjaa laajuuksien laskennassa. Koulutettavapäivä on laskennallinen suure, jonka avulla koulutuspäivistä ja opintopisteistä koostuvia laajuuksia voidaan verrata toisiinsa.

Koulutettavapäivä on kuusi tuntia opiskelijatyötä/opiskelija/päivä. Opiskelutunnin pituus on 45 minuuttia. Laajuuksia määriteltäessä mukaan luetaan esimerkiksi

lähiopetukseen, välitöihin sekä verkkotyöskentelyyn käytettävä aika. Opintopiste on 4,5 koulutettavapäivää tai 27 tuntia opiskelua.

Koulutuksen rakenne ja teema-alueet

Hakemusta laadittaessa tulee huomioida kaikki hakutiedotteessa esitetyt teema-alueet ja koulutuksen rakenteelle asetetut vaatimukset.

Teema-alueet ovat

- pedagogisen osaamisen kehittämiseen liittyen:
 - kielen oppimisen ja opetuksen muutos: kielikäsitteet, kielitaito, kielenopetuksen tehtävä, kielikasvatus ja kielitietoisuus sekä kielitaidon ja oppilaan oppimisen arviointi
 - kielenopetuksen varhentamiseen liittyvä pedagogiikka
 - tietoperustainen osaaminen, tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä verkosto-osaaminen
- kielivarannon vahvistamiseen liittyen:
 - monipuolisen kielitaidon markkinoiminen kielivarannon lisäämiseksi
 - kieliohjelmien kehittäminen ja ylläpitäminen

Teema-alueet liittyvät Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014), Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) ja Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016) toimeenpanoon. Kieliaineiden ja kieleen ja kulttuuriin liittyvien osuuksien lisäksi koulutuskokonaisuuksiin sisällytetään yhteys laaja-alaiseen osaamiseen (erityisesti kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus), toimintakulttuurin kehittämiseen sekä kielikasvatukseen.

Käsitys kielestä, kielen oppimisesta ja osaamisesta heijastuu kielenopetukseen ja arviointiin voimakkaasti. Vallalla oleva käsitys kielestä vuorovaikutukseen tähtäävänä ja siitä ponnistavana toimintana perustuu sosio-konstruktiviseen oppimis- ja tietokäsitykseen. Kieleen ja sen käyttöön liittyvät yksilön ja yhteisön erilaiset ja kehittyvät identiteetit.

Vuorovaikutuksen rakentamisen lisäksi kieli nähdään myös oppimisen keskeisenä elementtinä. Opetus, kuten myös ohjaus ja arviointi, ovat parhaimmillaan kielitietoista toimintaa, jonka päämääränä on kokonaisvaltainen kielikasvatus. Monikielisyys ja kieleily ovat lapsen ja nuoren arjen elementtejä, mikä liittyy myös oppimisympäristöjen moninaisuuteen.

Sosiokonstruktivistinen käsitys kielestä kulkee mukana ja mallintuu kaikissa tarjottavan täydennyskoulutuksen elementeissä.

Kieltenopetuksen varhentamiseen liittyvä pedagogiikka

Suomessa on vahvat perinteet perusopetuksessa pääsääntöisesti peruskoulun kolmannelta luokalta alkavalle kieltenopetukselle. Kieltenopetuksen ja oppimisen varhentaminen edellyttävät opettajien ja varhaiskasvattajien monipuolista tiedollista ja toiminnallista tukemista sekä tietoa ja taitoa kohdata varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja alkuopetukseen osallistuva lapsi. Koulutettavien tulee saada kokeilla ja omaksua keinoja, joilla lapsia ohjataan ja innostetaan kielten oppimiseen leikin ja muun lapsen ikäkaudelle luontevan toiminnan osana.

Osaamisen jatkuva kehittäminen ja verkostoituminen

Kärkihanke 1:n ja siihen liittyvän täydennyskoulutuksen päämääränä on kestävä muutos, minkä vuoksi tarvitaan eri henkilöstöryhmien ja opetus- ja varhaiskasvatustyksiköiden verkostoitumista osaamisen vahventamiseksi. Muutos nähdään prosessina, jota koulutuksessa herätellään ja tuetaan, mutta joka varsinaisesti tapahtuu kieltenoppimisen ja -opetuksen arjessa, lasten ja nuorten kohtaamisessa.

Opettajuuden tai ohjaamisen ammatilliseen kehittymiseen liittyy myös tarve kehittää sidosryhmätaitoja. Päämäärätietoinen kieltenopetuksen varhentaminen, kehittäminen ja lisääminen edellyttävät vuorovaikutusta muun muassa huoltajien sekä varhaiskasvatukseen, esiopetuksen ja perusopetuksen järjestäjien kanssa. Koulutuksen tulee ohjata osallistujia rakentamaan osaamista ja välineitä, joilla viestitään vaikuttavasti kieltenoppimisen puolesta.

Monipuolisen kielivarannon markkinoiminen, kehittäminen ja ylläpitäminen

Kielten kärkihankkeen tavoitteena on, että samalla kun kieltenoppimisen tarjontaa laajennetaan ja varhennetaan, opetuksenjärjestäjän kieliohjelmia, mutta myös opetussuunnitelmia, opitaan tarkastelemaan ja tukemaan prosesseina, joiden elinvoimaisuuteen voidaan vaikuttaa. Näissä prosesseissa on hankkeisiin osallistuvalla henkilöstölle löydettävissä kullekin oma, luontainen roolinsa.

Kieliohjelmat rakentuvat mm. lasten ja vanhempien kiinnostuksesta kieliin (kysyntää vahvistava tieto ja markkinointi), opetuksen järjestäjien tahtotilasta ja hallinnollisesta neuvokkuudesta (mm. elinvoimaiset kunta- ja aluestrategiat), sidosryhmäyhteistyöstä elinkeinoelämän, korkeakoulujen/tutkimuksen ja muiden avaintahojen kanssa. Kieliohjelmien elinvoimaisuuteen liittyy viesti elinikäisen oppimisen merkityksestä, jota todennetaan kielipolkujen jatkumisella varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle sekä työelämään.

Täydennyskoulutuksen tulee ohjata osallistujia arvioimaan ja vahvistamaan pedagogista ja kieliohjelmien kehittämiseen liittyvän osaamisensa muutosprosessia myös rakentamalla ennakkoluulottomasti vertais- ja mentorointipareja ja -ryhmiä. Koulutus tarjoaa puitteita alueellisiin tai temaattisiin työpareihin, -ryhmiin ja verkostoihin.

Valtionavustukseen liittyvät aikataulut ja seuranta

2017	2018
<p>Haku päättyy 12.5.2017 klo 16.15. Päätökset pyritään tekemään 31.5.2017 mennessä.</p> <p>Avustukset maksetaan kerralla kuukauden kuluessa päätöksen toimittamisesta.</p> <p>Avustuksen kohteena olevat täydennyskoulutukset on käynnistettävä viimeistään syyskuussa 2017.</p>	<p>Väliselvitykset valtionavustuksista on annettava viimeistään 31.1.2018.</p> <p>Avustuksen kohteena olevat täydennyskoulutukset päättyvät viimeistään 30.9.2018.</p> <p>Avustuksen käyttöaika päättyy 30.9.2018.</p> <p>Loppuselvitykset toimitetaan viimeistään 30.11.2018</p>

Avustukset myönnetään vuoden 2017 määrärahasta. Opetushallitus pyrkii tekemään päätökset avustusten myöntämisestä 31.5.2017 mennessä.

Valtionavustusten maksamisessa, maksamisen keskeyttämisessä, avustusten käytön tarkastuksissa, avustusten palauttamisessa ja takaisinperinnässä noudatetaan valtionavustuslakia (688/2001).

Avustusten käyttöaika alkaa valtionavustuspäätöksen päiväystä seuraavasta päivästä ja päättyy 30.9.2018.

Valtionavustus sisältää mahdollisen arvonlisäveron silloin, kun se jää hakijan lopullisesti maksettavaksi. Hakemuksessa menot ilmoitetaan näin ollen joko arvonlisäverollisina tai ilman arvonlisäveroa. Yhteishankkeissa menot tulee ilmoittaa joko arvonlisäverollisina tai arvonlisäverottomina hakijan kirjanpidon mukaisesti.

Hankkeilla on kirjanpitovelvollisuus, ja yksittäisiä hankkeita tulee seurata kirjanpidossa yhtenä kokonaisuutena kuten Opetushallituksen yleisohjeissa valtionavustusten hakijoille ja käyttäjille kuvataan.

Hankkeiden määrällisistä ja laadullisista tuloksista tulee laatia selvitykset Opetushallituksen erikseen antaman ohjeen mukaisesti. Määrällisillä tuloksilla tarkoitetaan toteutuneita opiskelijamääriä ja koulutettavapäiviä. Laadullisilla tuloksilla tarkoitetaan hankkeiden vaikutusten ja tuotosten kuvaamista.

Väliselvitys laaditaan sähköisesti, viimeistään 31.1.2018.

Loppuselvitys tulee laatia kahden kuukauden kuluttua koulutushankkeen päättymisestä tai viimeistään 30.11.2018. Kopio kirjanpidon pääkirjasta tulee liittää

hankkeen loppuselvitykseen; yhteishankkeiden kohdalla myös kopiot hankeosapuolten hanketta koskevista pääkirjoista.

Valtionavustuspäätöksen pohjana olevat osallistuja- ja koulutettavapäivämäärät ovat velvoittavia. Jos hankkeen toteutus tulee oleellisesti poikkeamaan päätöksestä, tulee valtionavustuspäätöksestä tehdä muutoshakemus. Muutoshakemusta edellytetään myös, kun hyväksytyjen menoerien osalta tapahtuu olennaisia muutoksia. Jos hanke ei ole toteutunut päätöksessä hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti, organisaatio on velvollinen palauttamaan asianmukaisen osan rahoituksesta.

Valtionavustuksen saajilta edellytetään ehdotuksia koulutuskokonaisuudessa syntyneistä tuotoksista Opetushallituksen Hyvien käytäntöjen julkaisualustalle (<https://hyvatkaytannot.oph.fi>) tai muutoin Opetushallituksen kanssa sovitulla tavalla.